

Prace niebezpieczne pożarowo

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym to wszelkie czynności nie przewidziane normalnym tokiem użytkowania wynikającym z przeznaczenia obiektu. Wynika z tego, że są to zazwyczaj prace remontowe, modernizacyjne, usuwanie awarii itp. Z definicji prac pożarowo niebezpiecznych wynika, że prowadzenie takich prac powoduje iż ryzyko powstania pożaru lub wybuchu jest zwiększone. Wynika to z faktu:

- a) wykorzystywania podczas prac substancja łatwopalnych
- b) występowania (wytwarzania) podczas prac źródeł zapłonu
- c) jednoczesnego wystąpienia podczas prac źródła zapłonu oraz wykorzystania substancji łatwopalnej

Ad. a

Podczas prac wykorzystuje się materiały łatwopalne

- a) gazy palne,
- b) ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C),
- c) materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- d) materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- e) materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- f) materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- g) materiały mające skłonności do samozapalenia;[1]

Przykłady prac

- stosowanie cieczy do malowania, lakierowania, klejenia, mycia, nasycania
- suszenie substancji palnych
- przygotowanie do stosowania gazów, cieczy i pyłów
- używanie materiałów pirotechnicznych i wybuchowych

Ad. b

- iskry elektryczne,
- iskry spawalnicze,
- iskry mechaniczne.
- łuk elektryczny
- gorące powierzchnie,
- gorące gazy,
- otwarty płomień,

Przykłady prac

- spawanie i cięcie gazowe, elektryczne
- szlifowanie powierzchni
- podgrzewanie instalacji, urządzeń i zaworów
- podgrzewanie lepiku, smoły (mas bitumicznych)
- układanie papy termozgrzewalnej z użyciem źródeł otwartego ognia

Organizacja prac pożarowo niebezpiecznych

Obowiązek odpowiedniego przygotowania oraz prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych wynika z art. 3.1 Ustawy o ochronie przeciwpożarowej

....Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystająca ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu mają obowiązek zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem....

Dalej w Ustawie o ochronie przeciwpożarowej określono podstawowe obowiązki właściciela budynku, obiektu budowlanego lub terenu w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

Art. 4. 1. Właściciel budynku, obiektu budowlanego lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

- 1) przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- 2) wyposażyć budynek, obiekt budowlany lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- 3) zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- 4) **zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie, bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;**
- 5) przygotować budynek, obiekt budowlany lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
- 6) zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- 7) ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczególnie punkt 4 wskazuje na konieczność właściwego przygotowania oraz zabezpieczenia w przypadku prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych.

Określenie ogólnych zasad prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych w budynku, obiekcie budowlanym.

Zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków budowlanych innych obiektów budowlanych i terenów, § 6.1:

....właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich mają obowiązek opracowania *INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO*,

Zakres instrukcji bezpieczeństwa pożarowego

1. warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia obiektu, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego i jego warunków technicznych, w tym zagrożenia wybuchem;
2. sposób poddawania przeglądowi technicznemu i czynnościom konserwacyjnym stosowanych w obiekcie urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic;
3. sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
4. **sposoby wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, jeżeli takie prace są przewidywane;**
5. sposoby praktycznego sprawdzania organizacji i warunków ewakuacji ludzi;
6. sposoby zaznajamiania użytkowników obiektu z treścią przedmiotowej instrukcji oraz z przepisami przeciwpożarowymi.

Tak więc i instrukcji bezpieczeństwa pożarowego należy określić zasady prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych dla danego budynku, obiektu budowlanego dotyczących prowadzenia prac w danym obiekcie, szczególnie organizacji prac komisji, wskazanie członków komisji, osób nadzorujących.

Procedura organizacji prac pożarowo niebezpiecznych

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, właściciel, zarządca lub użytkownik obiektu jest obowiązany:

- 1) ocenić zagrożenie pożarowe w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
- 2) ustalić rodzaj przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
- 3) wskazać osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
- 4) zapewnić wykonywanie prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- 5) zaznajomić osoby wykonujące prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu. [1]

Ad. 1 W ocenie zagrożenia pożarowego należy określić rodzaj zagrożenia oraz oszacować prawdopodobieństwo jego wystąpienia. W związku z tym przy ocenie zagrożenia pożarowego należy uwzględnić:

- Przeznaczenie obiektu (sposób użytkowania – ZL, PM, IN)
- Charakterystyka materiałów z których wykonany jest obiekt
- Charakterystyka materiałów znajdujących się (składowanych) w pomieszczeniach (palne, wybuchowe, chemiczne)
- Rodzaje instalacji w obiekcie

- Prawdopodobne źródła zapłonu i zapalenia występujące w obiekcie związane z funkcjonowaniem tego obiektu
- Prawdopodobne źródła zapłonu i zapalenia powstające w związku z prowadzeniem prac pożarowo niebezpiecznych

Na podstawie dokonanej oceny określić przedsięwzięcia (środki ochronne, zabezpieczenia) mające na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu czyli odpowiednio przygotować budynek i pomieszczenia do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych

Ogólne zasady przygotowania obiektów do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych zostały określone w § 32. 2

2. Przy wykonywaniu prac, o których mowa w ust. 1, należy:

- 1) zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacji technicznych;
- 2) prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach (urządzeniach) zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości;

- 3) mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru;
- 4) po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane, oraz rejony przyległe;
- 5) używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

Podsumowując przygotowanie pomieszczenia do prowadzenia prac pożarowo niebezpiecznych będzie polegać na

- oczyszczeniu pomieszczeń lub miejsc gdzie będą wykonywane prace z materiałów palnych i zanieczyszczeń
- usuwaniu bądź neutralizowaniu pyłów palnych ciał stałych w pomieszczeniach zagrożonych wybuchem
- usuwanie odpadków szczególnie mających zdolność do samonagrzewania się
- usuwanie suchej trawy, liści, śmieci z najbliższego otoczenia miejsc prowadzenia prac na zewnątrz budynku
- wentylowanie pomieszczeń zagrożonych wybuchem mieszanin gazów palnych lub par cieczy palnych z powietrzem
- zabezpieczenie otworów, przepustów instalacyjnych itp. przed możliwością przenikania niebezpiecznych czynników (np. wysoka temperatura, gorące gazy, iskry mechaniczne) z rejonu prowadzenia prac do innych pomieszczeń lub na zewnątrz obiektu.
- Zapewnienie właściwego sprzętu i środków gaśniczych
- Zapewnienie kontroli miejsc, w których prace były prowadzone po ich zakończeniu

Osoby odpowiedzialne za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy

KOMISJA ZABEZPIECZENIA PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO

Skład osobowy komisji

1. Przewodniczący komisji – osoba pisemnie upoważniona przez właściciela
2. Członkowie komisji
 - Osoba prowadząca sprawy przeciwpożarowe
 - Kierownik grupy (firmy wykonującej prace)
 - Bezpośredni użytkownik pomieszczenia, w którym prace będą wykonywane
 - Inni niezbędni specjaliści

Obowiązki przewodniczącego komisji

- Sporządzenie wraz z komisją „Protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pożarowo”;
- Wydanie pisemnego „Zezwolenia na rozpoczęcie prac niebezpiecznych pożarowo”;
- Odbiór robót

Obowiązki osób nadzorujących prace niebezpieczne pożarowo

- Znajomość przepisów przeciwpożarowych oraz egzekwowanie ich przestrzegania od podległych i pracowników
- Udział w komisyjnym określaniu warunków wykonywania prac oraz kontroli stanowisk, budynków i pomieszczeń po zakończeniu prac niebezpiecznych pożarowo

- Sprawdzanie warunków pracy i zabezpieczenia przeciwpożarowego przewidzianego dla danego rodzaju obiektu oraz miejsc wykonywania prac
- Czuwanie nad przebiegiem prac

Obowiązki osób wykonujących prace niebezpieczne pożarowo

- Znajomość przepisów przeciwpożarowych i ustaleń zawartych w instrukcji przy pracach niebezpiecznych pożarowo
- Sprawdzanie warunków zagrożenia pożarowego w miejscu wykonywania robót oraz otoczeniu przed przystąpieniem do prac
- Przygotowanie odpowiedniego sprzętu gaśniczego na zabezpieczenie prac
- Uporządkowanie miejsca pracy po jej zakończeniu
- Zgłoszenie zakończenia pracy

PROTOKÓŁ ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO

PRAC NIEBEZPIECZNYCH POŻAROWO.

1. Nazwa i określenie budynku, pomieszczenia i miejsca, w którym przewiduje się wykonanie prac.....

.....

2. Rodzaj wykonywanych prac, kategoria niebezpieczeństwa pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów występujących w budynku bądź w pomieszczeniu.....

.....

3. Rodzaj elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym budynku, pomieszczeniu lub rejonie.....

.....

.....

4. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego budynku, pomieszczenia, stanowiska, urządzenia itp. na okres wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo.....

..... 5.

Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego do zabezpieczenia prac
niebezpiecznych pożarowo.....

.....

6. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie
zaistnienia pożaru.....

.....

7. Osoba odpowiedzialna za całokształt przygotowania zabezpieczenia
przeciwpożarowego prac.....

8. Osoba odpowiedzialna za nadzór nad przebiegiem wykonywanych prac
niebezpiecznych pożarowo.....

.....

9. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli miejsc i rejonu prac po ich
zakończeniu.....

.....

.....

Podpisy członków komisji

(imię i nazwisko, stanowisko, podpis)

1).....

2).....

3).....

...../.....

(miejsowość)

(data)

ZEZWOLENIE NR

na przeprowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo

1. Miejsce pracy (obiekt, budynek, wydział, pomieszczenie, stanowisko pracy, instalacja itp.).....

.....

2. Rodzaj pracy.....

.....

3. Czas pracy, dnia.....od godz.do godz.

4. Zagrożenia pożarowe, wybuchowe w miejscu pracy (określić z czego wynikają).....

.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru bądź wybuchu.....

.....

6. Środki zabezpieczenia:

a) Przeciwożarowe.....

.....
b) BHP.....

.....
c) Inne.....

.....
7. Sposób wykonywania pracy.....

.....
8. Odpowiedzialni za:

a) Przygotowania miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenie
toku prac niebezpiecznych pożarowo:

Nazwisko i imię

potwierdzenie wykonania (podpis)

b) Wyłączenie spod napięcia

Nazwisko i imię

potwierdzenie wykonania (podpis)

c) Stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy zaleconą do
stosowania:(nazwisko i imię, stanowisko, potwierdzenie przyjęcia do
wykonania)

.....
9. Zezwalam na rozpoczęcie robót (zezwolenie może nastąpić po złożeniu
podpisów przez osoby wymienione w pkt. 8)

..... / /

(miejsowość)

(data)

(podpis wystawiającego)

(podpis kierownika)

10. Pracę zakończono dnia..... godz.

Wykonał.....

(podpis)

11. Stanowiska pracy i ich otoczenie sprawdzono i nie stwierdzono zaniedbań
mogących zainicjować pożar.

Stwierdzam odebranie robót:

Skontrolował:

.....

.....

(podpis)

(podpis)

Literatura:

1. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów Dz.U.06.80.563
2. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej Dziennik Ustaw z 2009 r. Nr 178 poz. 1380